

Finansdepartementet
Skattelovavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

24. juni 2018

Høring - forslag om endringer i reglene om informasjonsbehandlingen i Skatteetaten

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 23. mars 2018 med vedlagte høringsnotat av samme dato om forslag til endringer i reglene for informasjonsbehandlingen i Skatteetaten. Ett av punktene gjelder også forslag til endringer i reglene som gjelder for Tolletaten.

Forslaget er delt inn i tre deler. Kapittel 3 gjelder *innhenting* av opplysninger til Skatteetaten, der det vurderes om skattemyndighetene skal få hjemmel til å foreta bevissikring og skjult observasjon. Kapittel 4 handler om hvordan skattemyndighetene *braker* opplysningene de besitter. Her foreslås det bestemmelser om sammenstilling av opplysninger i skatteforvaltningsloven, SI-loven og folkeregisterloven, behandling av tips med mer. Kapittel 5 gjelder adgang til å *utlevere* opplysninger til andre, hvor den første delene gjelder utlevering til andre offentlige myndigheter og del to gjelder utlevering av opplysninger fra Skatteetaten til allmennheten.

Generelt

Norsk Øko-Forum (NØF) er helt enig i departementets vurdering i pkt. 2.3 om at økonomisk kriminalitet er en stor utfordring for samfunnet, at skatteunndragelsene blir mer og mer komplekse og forekommer ofte samtidig med andre former for kriminalitet. Kriminelle aktører skjuler i større grad enn tidligere aktiviteten bak tilsynelatende lovlig virksomhet, og de bruker skattesystemet til å finansiere kriminell aktivitet. Denne vurderingen stemmer godt overens med analyser foretatt av bl.a. politiet og trusselvurderingen til Økokrim, samt med erfaringene fra våre medlemmer. Disse kriminelle aktivitetene blir mer og mer organisert av multikriminelle nettverk og foregår på tvers av landegrensene. Dette er alvorlig kriminalitet som utfordrer velferdsstaten når de kriminelle angriper skattefundamentet. I denne situasjonen fordrer dette en tydelig handling fra myndighetene på flere plan, styrket håndhevelse av reglene, utnyttelse av de eksisterende virkemidlene og regelverket, og ikke minst at vi får nye og bedre regler for å kunne demme opp mot denne nye og alvorlige økonomiske kriminaliteten.

Sett i lys av politiets svake kapasitet til å etterforske og iretteføre skatte- og avgiftskriminalitet er det av vesentlig betydning at skatteetaten får flere metoder og virkemidler bl.a. bedre mulighet til å kunne skre bevis og til å kunne foreta skjult observasjon. Hvis ikke vil skatteunndragelsene få enda større omfang med påfølgende uthuling av lojaliteten til skattesystemet. Dette forsterkes ytterligere av at det har blitt mer krevende for skattemyndighetene å kunne sanksjonere skatteunndragelser etter lovendringene i ligningsloven fra 2010 om strafferettslige beviskrav for skjerpet tilleggsskatt og etter innføringen av skatteforvaltningsloven fra 2017 hvor endringsadgangen på ti år knyttes til skjerpet tilleggsskatt eller straffereaksjon.

Det er på denne bakgrunn at NØF i det vesentlige støtter departementets forslag og den avveiningen som gjøres i forhold til bl.a. personvernlovgivningen. På enkelte områder synes vi ikke departementet går langt nok ved for eksempel ikke å gi skattemyndighetene hjemmel for skjult observasjon.

Bevissikring

Vi støtter forslaget om at Skatteetaten får adgang til å foreta bevissikring på samme måte som Konkurransetilsynet og Finanstilsynet har i dag i konkurranseloven og verdipapirhandelloven. Både Tilleggsskatteutvalget i 2003 og Skatteunndragelsesutvalget i 2009 foreslo at Skatteetaten skulle få adgang til bevissikring, uten at dette er fulgt opp med forslag til lovendringer. NØF har flere ganger bl.a. i forbindelse med høringer til de nevnte utredningene bedt om at det innføres en slik adgang for skattemyndighetene til å kunne sikre bevis i private hjem og til å bruke tvang ved å kunne kreve bistand fra politiet. Vi er derfor svært fornøyd med at det nå endelig fremmes forslag om dette, og kan slutte oss til departementets begrunnelse i høringsnotatet pkt. 3.3.2 om behovet for en ny slik lov hjemmel. Vi kan her tilføye at behovet for at skattemyndighetene selv kan få bedre adgang til bevissikring har blitt ytterligere aktualisert den siste tiden etter innføringen av "Nærpolitireformen". Våre medlemmer rapporterer at politiets økoteam bl.a. i Oslo-området og i Oslo nærmest ligger nede etter at mange medarbeidere har sluttet eller er i ferd med å slutte. Dette skyldes bl.a. usikkerhet om fysisk lokalisering og endring av arbeidsoppgaver.

Bestemmelsen plasseres i skatteforvaltningsloven ny § 10-15 og er utformet etter mønster fra konkurranseloven § 25 og verdipapirhandelloven § 15-5. Av lovtolkningsmessige og håndhevelsesmessige grunner mener vi at bestemmelsen i skatteforvaltningsloven bør være mest mulig lik disse bestemmelsene som allerede har virket en tid. I disse lovene gjelder adgangen til å foreta bevissikring "ved brudd på loven..." og ved "overtredelse av bestemmelse i...", mens vilkårene for bevissikring i skatteforvaltningsloven knyttes til reglene om tilleggsskatt og til mistanke om overtredelse av skatteforvaltningsloven § 14-3 første ledd. Det kan etter dette synes å være en høyere terskel for å kunne foreta bevissikring etter skatteforvaltningsloven enn etter konkurranseloven og verdipapirhandelloven, noe vi er spørrende til. Etter forslaget skal det også stilles samme krav til mistanke som i konkurranseloven og verdipapirhandelloven, selv om det etter skatteforvaltningsloven § 10-4 ikke er noe krav til mistanke for at skattemyndighetene skal kunne iverksette ordinær skattekontroll. Selv om reglene om bevissikring er mer inngripende enn alminnelig skattekontroll, kan det forsvares at det ikke bør være et mistankekrav når vilkåret skal være overtredelse av reglene om tilleggsskatt, som kan synes å ha en høyere terskel enn overtredelse av loven.

Det foreslås en begrenset adgang til bevissikring hos tredjeparter som ledd i kontrollen av den skattepliktige, mens det ikke foreslås noen tilsvarende adgang til bevissikring hos tredjepart ved mistanke om brudd på dennes opplysningsplikt. Årsaken er ifølge departementet usikkerhet om hvor stort behovet er for en slik adgang. Etter vår oppfatning er det et klart og konkret behov for en slik regel om bevissikring hos tredjeparter generelt.

Opplysningsplikten for tredjeparter er svært sentral for etterlevelsen av skattereglene og den blir stadig viktigere med flere opplysningspliktige tredjeparter. Det er også en nær sammenheng mellom den skattepliktiges kostnader og kontrollen av denne og av innrapporteringsplikten for eksempel av lønnskostnader og av utbetalinger til selvstendige oppdragstakere, av utbytte eller naturalytelser til ledende ansatte eller aksjonærer, samt at det kamoufleres lønn ved bruk av fiktive underleverandører som sender fiktive fakturaer (såkalt arbeidslivskriminalitet). Erfaringer viser at omfanget av dette er stort, og det er svært krevende å avdekke slike forhold i praksis. Det er nettopp på disse områdene behovet for egne hjemler for bevissikring for Skatteetaten har aktualisert seg. Formelt sett fremstår dette som transaksjoner med tredjeparter, og en begrensning av adgangen til å foreta bevissikring hos tredjeparter vil kunne føre til at skattemyndighetene ikke vil kunne avdekke slike alvorlige skatteunndragelser og annen alvorlig økonomisk kriminalitet eller arbeidslivskriminalitet. Dette vil kunne uthule mulighetene for å kunne foreta bevissikring på områder med alvorlig skattekriminalitet, noe som vil være svært uheldig.

Skjult observasjon

Departementet har etter en foreløpig vurdering kommet til at skattemyndighetene ikke bør få hjemmel til å foreta såkalt skjult observasjon. Skjult observasjon er å observere noen over tid og på en planmessig måte uten at den som observeres gjøres oppmerksom på det, dvs. at for eksempel en skattepliktig holdes under oppsikt på sin forretning eller næringsadresse, på en planmessig måte og over noen tid uten at skattekontrolløren gir seg til kjenne.

I høringsnotatet pkt. 3.4 vises det til at kontrollbestemmelsene i skatteforvaltningsloven ikke regulerer i hvilken grad skattemyndighetene kan benytte seg av andre åpne informasjonskilder i kontrollarbeidet for eksempel papiraviser og internett. Det er heller ingen regler i skatteforvaltningsloven om hvorvidt skattemyndighetene kan observere personer i det offentlige rom mv. uten å gi seg til kjenne. Deretter vises det til politiets adgang til å observere noe eller noen, som i dag ikke er lovregulert, og at Straffeprosesslovutvalgets forslag i NOU 2016:24 om lovregulering av slike observasjoner ("spaning") for tiden er til behandling i Justis- og beredskapsdepartementet. Vi mener at skattemyndighetenes kontroller ikke uten videre kan sammenlignes med politiets oppgaver som er å forhindre og straffe kriminalitet. Straff er en pønalt reaksjon og borgerne har da et særlig rettsvern og beskyttelse gjennom lovgivningen. *Skattekontrollen* har en helt annen funksjon, ved at vi har et massebasert selvdeklareringsystem hvor etterkontroll er et nødvendig virkemiddel for å kunne etterprøve om innrapporteringsplikten er oppfylt. Formålet med etterkontrollen er ikke å avdekke mulige straffbare forhold, men om det er gitt riktige og fullstendige opplysninger til skattemyndighetene. Det er derfor ikke noe mistankekrav for at skattemyndighetene skal kunne iverksette kontroll.

Denne forskjellen er etter vår oppfatning vesentlig når det skal vurderes om hvor inngripende skjult observasjon er overfor borgerne. Vi ser derfor ingen grunn til at departementet bør vente på en avklaring av hvilken adgang politiet har til å foreta spaning mv. og om straffeprosessloven får egne regler om dette. Dette spørsmålet er jo som nevnt allerede vurdert av Politimetodeutvalget (NOU 2004:6) og av Straffeprosesslovutvalget (NOU 2016:24), og hvor Straffeprosesslovutvalget foreslår en bestemmelse om "spaning" hvor det står følgende: *"Det kan uten hensyn til mistankekravet i § 14-1 første ledd foretas systematisk og langvarig observasjon av mistenkte på offentlig sted, og mot privat lukket sted dersom den som observerer befinner seg utenfor. Det kan anvendes optisk utstyr."* Det er nettopp en slik bestemmelse som er ønskelig for skattemyndighetene og som Skatteetaten har bedt om. Når en slik bestemmelse allerede er utredet for politiet og forslått av et offentlig utvalg, samt at terskelen er høyere for at politiet skal kunne bruke slike inngripende metoder enn for skattemyndighetene, bør det ikke være noen tungtveiende grunner for ikke å innføre en slik regel for Skatteetaten.

Skjult observasjon er etter vår oppfatning et helt nødvendig og adekvat virkemiddel i kontrollarbeidet for skattemyndighetene. Mange og store unndragelser vil ikke være mulig å avdekke eller forhindre dersom det ikke skulle være en slik adgang til å foreta skjult observasjon. Praksis har vært at skattemyndighetene har foretatt såkalte prøvekjøp i restauranter eller i andre utsalgssteder, observert kundebesøk i butikker, serveringssteder og i vaskehaller og foretatt telling av antall biler som har blitt vasket, for deretter å kontrollere om omsetningen er registrert i kassasystemet og bokført. Innen risikobransjene er slike kontroller viktige og nødvendige, og i mange tilfeller kan det være den eneste kontrollmuligheten man har, for eksempel dersom det ikke benyttes kassaapparat. Gjennom slike kontroller ved skjult observasjon i sanntid er det avdekket betydelig svart omsetning, svarte lønninger, herunder at ansatte har jobbet svart mens de mottar trygd, og annen alvorlig arbeidslivskriminalitet.

Skult observasjon benyttes også i saker som gjelder fiktiv fakturering hvor det tas ut store kontantbeløp fra minibanker. Dette er ofte personer med falsk ID som har etablert fiktive underleverandørforetak og som kun har som oppgave å produsere fiktive fakturaer. Dette har vært en effektiv kontrollmetode for å kunne bevise hvem som rent faktisk tar ut pengene og at virksomheten ikke er reell (fiktiv). Skjult observasjon av bl.a. uttak fra minibanker er også benyttet i mange saker som gjelder bruk av utenlandske betalingskort i Norge. Disse sakene gjelder personer som hevder at de

oppholder seg i utlandet for å unngå beskatning i Norge for seg personlig eller for virksomhet som reelt drives herfra, og hvor skjult observasjon vil kunne avdekke at de faktisk oppholder seg i Norge og benytter det aktuelle betalingskortet.

Vi frykter etter forslaget at disse kontrollmetodene nå ikke lenger vil kunne benyttes, noe som i betydelig grad vil kunne sette arbeidet tilbake med for eksempel å bekjempe svart økonomi og arbeidslivskriminalitet, samt avdekke skjulte formuer og inntekter i utlandet.

Det er ofte også helt nødvendig at det foretas observasjoner av fysiske lokaliteter mv. i forkant av aksjoner og uanmeldte kontroller bl.a. om hvor kontorlokalene befinner seg, hvor mange dører det er inn til lokalene, om det finnes flere aktuelle lokaler osv. Skjult observasjon er også viktig av hensyn til sikkerheten for tjenestemennene, for eksempel om de aktuelle kontrollsubjektene har tilknytning til kriminelle miljøer. Dette blir stadig viktigere med den utviklingen av den alvorlige og grove kriminaliteten vi nå ser, jf. det vi har sagt om dette ovenfor.

Vi synes på bakgrunn av dette at høringsnotatet er noe mangelfullt om bruken av og nødvendigheten av skjult observasjon. Etter det vi er kjent med benyttes skjult observasjon, i hvert fall i noe utstrekning, i våre naboland. Vi kan ikke se at departementet, slik det normalt gjøres, har vist til reglene i bl.a. Sverige og Danmark. Derfor henstiller vi om at departementet gjør en fornyet vurdering om adgangen for skattemyndighetene til å kunne foreta mer systematiske og planmessige observasjoner av bestemte personer eller steder i det offentlige rom, og hvor våre momenter blir tatt i betraktning.

Departementet sier i høringsnotatet på side 37 at skattemyndighetene kan bruke åpne kilder som aviser, nettsider osv. som er tilgjengelig for allmennheten. Det at en nettside krever innlogging innebærer ikke i seg selv at siden ikke er tilgjengelig for allmennheten. Hva som gjelder for Skatteetatens bruk av sosiale medier i kontrollarbeidet uten å gi seg til kjenne, er etter det vi forstår usikkert. I en sak i avisen Klassekampen 3. april 2018 fremgår det at Skatteetaten har interne retningslinjer som forbyr sine saksbehandlere å logge på Facebook og andre sosiale medier for å hente ut offentlig informasjon. Begrunnelser avisen får oppgitt, er at etaten blant annet vil skille mellom hvem de ansatte er som privatpersoner og på jobb. Etaten ønsker heller ikke å opprette fiktive profiler på tjenester som forbyr dette, som for eksempel Facebook. En underdirektør i rettsavdelingen i Skattedirektoratet sier at de har slike interne retningslinjer i ulike interne dokumenter og at det forutsettes at Skatteetaten følger en ensartet praksis for hele landet. Han sier videre at Skatteetaten ikke går inn på Facebook og andre sosiale medier pålogget med private profiler.

Det fremgår også at Skatteetaten ikke går etter kriminelle på sosiale medier, mens ansatte i Utlendingsdirektoratet har andre regler og helt forskjellige retningslinjer for hvordan de kan hente ut åpent tilgjengelig informasjon fra sosiale medier. UDIs saksbehandlere bruker både Facebook, Twitter og Instagram til systematisk å sjekke utlendinger. Ifølge en artikkel i Aftenposten i fjor sommer har etaten også falske profiler som gjør denne kontrollen mulig uten å bruke saksbehandlernes personlige kontoer. Etter det vi er kjent med bruker også NAV sosiale medier for å avdekke misbruk av trygdeordninger og trygdebedrageri. Sosiale medier som Facebook brukes aktivt av andre enn Skatteetaten for å avsløre firmaer og enkeltpersoner som bedriver kriminalitet.

Erfaringer fra bl.a. UDI og NAV, samt tips fra privatpersoner og bransjeorganisasjoner viser at bruk av sosiale medier er et nyttig verktøy i kontrollarbeidet. Det foregår mye aktivitet på disse mediene som ikke fremgår andre steder bl.a. om økonomisk aktivitet som formidling og salg av varer og tjenester. Det drives ordinær forretningsvirksomhet med handel av varer og omsetning av tjenester hvor salgskanalen helt eller delvis er på sosiale medier. Om Skatteetaten ikke skal kunne undersøke og hente ut slike opplysninger vil det svære svært uheldig, det vil skape kontrolltomme rom hvor det vil være fritt fram for skatteunndragelser og konkurransevridning overfor andre som drive lovlig i de samme bransjene.

Vi er spørrende til at andre statlige etater som NAV og UDI kan bruke sosiale medier på denne måten i kontrollarbeidet, mens Skatteetaten ikke kan gjøre det, og det er forunderlig om at de kan gjøre det uten at lovgrunnlaget er i orden. Etter det vi kan forstå har ikke disse etatene andre og spesifikke hjemler for slike kontroller, og da er det svært uheldig når Skatteetaten har en annen oppfatning når hjemmelsgrunnlaget for kontroll synes å være noenlunde likt. Er det lovmessige hindringer, eller er det lovforståelsen som er problemet? Vi ber derfor om at departementet klargjør om Skatteetaten skal kunne bruke sosiale medier som et verktøy i kontrollarbeidet, slik som andre statlige etater kan gjøre. Dersom det er lovmessige hindringer for dette, ber vi om at hjemmelsgrunnlaget i form av en lovendring kommer på plass.

Bruk av opplysninger

I pkt. 4.3 om *avklaring av personopplysninger som kommer inn ved tips mv.* foreslås det nye bestemmelser i skatteforvaltningsloven § 5-11 første punktum, skattebetalingsloven § 3-5 første punktum, SI-loven § 5a første punktum og folkeregisterloven § 9-4 første punktum om at Skatteetaten innen fire måneder må avklare om personopplysninger som kommer inn ved tips mv. er korrekte og relevante.

Bakgrunnen for forslaget til nye lovbestemmelser er at dette i dag ikke er lovregulert i Skatteetatens forvaltningsbestemmelser, men at det etter personopplysningsloven er krav om at personopplysninger som behandles må være relevante korrekte og oppdaterte, samt at de ikke skal lagres lenger enn det som er nødvendig, jf. personopplysningsloven § 11 første ledd bokstav d og e. Krav om at personopplysninger skal være riktige fremgår også av den nye personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav d. Tolloven § 13-2 andre ledd tredje punktum fastsetter at tollmyndighetene innen fire måneder må avklare om ikke-verifiserte personopplysninger er korrekte og relevante. Det følger av § 13-12 andre ledd første punktum at kildene til personopplysningene kan være anonyme.

I høringen til forslaget om disse reglene i tolloven sa NØF i sitt høringssvar av 12. april 2013 følgende:

Vi er enig i det generelle utgangspunktet om at personopplysninger ikke skal lagres lenger enn det som er nødvendig ut fra formålet med opplysningene. Behovet for lagring vil kunne variere ut fra hva opplysningene skal brukes til, og det må konkret tas stilling til nødvendigheten eller verdien av å beholde enkelte opplysninger. Vi er imidlertid ikke enig i at det generelt alltid er slik at ikke-verifiserte opplysninger må slettes raskere enn verifiserte opplysninger, selv om det som oftest vil være tilfelle. Det kan være tilfeller der kontroll eller etterforskning av tunge kriminelle miljøer er så omfattende og tidkrevende at også ikke-verifiserte opplysninger vil måtte lagres i en lengre periode.

NØF er ikke enig i at det bør fastsettes en konkret frist på fire måneder som er ufravikelig og skal gjelde i alle tilfeller, slik der er i tolloven § 13-2 andre ledd tredje punktum. Vi er fortsatt av den samme oppfatning som i høringen til de nevnte lovendringene i tolloven, om at behovet for lagring vil kunne variere ut fra hva opplysningene skal kunne brukes til, og at det må tas stilling til nødvendigheten eller verdien av å beholde enkelte opplysninger.

Det kan etter vår oppfatning heller ikke være riktig å uten videre legge til grunn den samme fristen for Skatteetaten som for tollmyndighetene. Fra 2016 ble Tolletatens oppgaver med avgiftene overført til Skatteetaten, slik at skattemyndighetenes oppgaver har økt betydelig etter det.

Vi mener at fristen på fire måneder er altfor kort, særlig for Skatteetaten som mottar flere tusen tips hvert år, svært mange av dem fra publikum, og hvor de aller fleste av dem må bekrefte av skattemyndighetene. Tolletatens oppgaver er også forskjellig fra Skatteetaten ved at de driver grensekontroll rettet mot smugling og innførsel av ulovlige varer bl.a. narkotika. Skattemyndighetene er på en helt annen måte enn tollmyndighetene avhengig av innleverte oppgaver for å kunne avklare og bekrefte mange av tipsene, kanskje de aller fleste av dem. Vi kan ikke se at denne forskjellen er

drøftet og vurdert i høringsnotatet, noe som vi mener er helt vesentlig for fristen til avklaring og bekreftelse.

Skattemeldingen for inntekt og formue har frist 30. april for lønnstakere og pensjonister og 30. mai for næringsdrivende og selskaper. Skattemeldingen for merverdiavgift har normalt frist en måned og ti dager etter utløpet av oppgaveterminen på to måneder og oppgaver med årstermin (for de som har omsetning under kr 1 million) har frist 10. mars. Jord- og skogbrukere har oppgavefrist 10. april. A-meldingen har frist den 5. i måneden etter terminen, som er en måned. I tipsene som Skatteetaten mottar er man avhengig av å undersøke hva som står i skattemeldingene, og i svært mange tilfeller må man vente til skattemeldingen for inntekt og formue har kommet i april eller mai året etter skatteperioden. Mange av tipsene skattemyndighetene mottar gjelder mistanke om svart arbeid begått i sanntid, men dette kan altså ikke fastslås før skattemeldingene har kommet inn, senest etter mange måneder hvis det gjelder inntektsskatt. Skatteetatens kontrollhjemler, slik de er fortolket, gir heller ikke adgang til å innhente opplysninger fra den skattepliktige eller av tredjepart før oppgavefristene har gått ut. En så kort frist på fire måneder som det foreslås vil på bakgrunn av dette være helt urealistisk.

Slik vi forstår det, kan ikke kravet i personopplysningsloven og personvernforordningen om at personopplysninger ikke skal lagres *lenger enn det som er nødvendig* eller *uten opphold slettes eller korrigeres*, innebære at det må settes en så kort frist som fire måneder, i hvert fall ikke i alle tilfeller. Her må det etter vår oppfatning kunne lages en mer dynamisk og fleksibel bestemmelse som tar hensyn til både omfanget av tipsene og av behovet for oppbevaring av enkelte tips lenger enn andre tips bl.a. på grunn av oppgavefristene, og som samtidig oppfyller kravene i personvernlovgivningen.

Utlevering av informasjon

Vi i NØF mener prinsipielt at det bør være størst mulig åpenhet om økonomisk informasjon. Transparens og åpenhet gjør det vanskeligere å skjule økonomiske transaksjoner og eierskap for myndigheter og allmennheten, og er en forutsetning for velfungerende demokratiske land, et velfungerende næringsliv og at skattesystemet fungerer.

NØF mener på denne bakgrunn at det bør være en større adgang enn i dag for Skatteetaten til å dele taushetsbelagte opplysninger med allmennheten. I vårt høringssvar til Skatteunndragelsesutvalget i 2009 støttet vi også forslaget fra flertallet i utvalget om offentlighet av vedtak som gjelder forhøyet (nå skjerpet) tillegsskatt. Vi er fortsatt av den oppfatning at dette er et godt forslag, og som i enda større grad er aktualisert og nødvendig på grunn av det endrede kriminalitetsbildet med mer alvorlig og grov økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet, samt politiets manglende prioriteringer og kapasitet til å ta økonomiske straffesaker. Det samme gjelder at det er så få straffedommer om skattesvik. Straffedommer er offentlige, men med få straffedommer om skattesvik og taushetsplikt om tillegsskatt for skattemyndighetene, blir det liten allmennprevensjon av Skatteetatens kontroller. Innenfor den økonomiske kriminaliteten er det nettopp allmennprevensjonen av straffesakene som er det viktigste.

Både profesjonelle aktører (bedrifter og offentlige innkjøpere) og vanlige forbrukere har behov for informasjon om leverandørene som er i Skatteetatens besittelse, slik at de kan unngå å kontrahere useriøse aktører. Vi støtter derfor det "obligatoriske" alternativet under pkt. 5.5.3 i høringsnotatet om at Skatteetaten lager en allment tilgjengelig nettside der innkjøperne kan søke på virksomhetens navn eller organisasjonsnummer og få tilgang til skatteopplysningene. Den enkelte leverandør vil ikke kunne reservere seg mot at opplysninger gis ut via nettsiden.

Det foreslås å endre skatteforvaltningsloven § 3-3 slik at første ledd fastsetter at taushetsplikten ikke er til hinder for at opplysninger gis til *«andre offentlige myndigheter dersom dette er nødvendig for å utføre mottakerorganets oppgaver etter lov, eller for å hindre at virksomhet blir utøvd på en uforsvarlig måte.»* Dette er etter vår oppfatning et godt forslag, men den aller beste løsningen for å fremme tverretattlig samarbeid mot økonomisk kriminalitet vil være å gi en generell lovhjemmel (i egen lov) som gir det foreslåtte unntaket anvendelse for offentlig forvaltning generelt, heller enn at det

gis spesifikt for Skatteetaten. Det er for eksempel slik man i Sverige har løst denne utfordringen, gjennom «Lag (2016:774) om oppgiftsskyldighet ved samverkan mot viss organiserad brottslighet». På denne måten unngår man at det må vedtas en særregel for hver enkelt etat.

Det samme gjelder forslaget om endring i skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 andre ledd bokstav l og m og til tilsvarende bestemmelser i tolloven § 12-1 andre ledd for å lette informasjonsflyten fra Skatteetaten og Tolletaten til NTAES og A-krimsentrene. En generell lov som favner alle offentlige etater vil være enklere å håndtere og gi bedre forutberegnelighet.

Når det gjelder selve forslaget til nye bestemmelser i skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 andre ledd bokstav l og m og i tolloven § 12-1 andre ledd bokstav k og l, er vi av den oppfatning at kravet om *formalisert* deltakelse i tverretattlig analyse- og etterretningssamarbeid eller i operativt samarbeid mot økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet kan virke for begrensende og hemme et effektivt samarbeid. Hensikten med bestemmelsene er å gi offentlige myndigheter mulighet til å kunne dele relevant informasjon for å forebygge, bekjempe, avdekke og forhindre økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet, men et krav om *formalisert* samarbeid vil kunne utelukke andre etater som også har som oppgave og kan bidra i kampen mot økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet, for eksempel vegvesenet som har opprettet en egen krimgruppe for nettopp dette formålet innenfor sitt forvaltningsområde. Det kan også være andre offentlige etater som deltar i dette arbeidet. Vi trenger alle gode krefter - ikke minst fra offentlige etater som for eksempel vegvesenet – og som gjør en svært god jobb på dette området, i den viktige kampen mot økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet.

Med hilsen
for Norsk Øko-Forum
Jan-Egil Kristiansen
leder faglig utvalg